

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Siseministeerium
info@siseministeerium.ee

Teie 18.12.2025

Meie 26.01.2026

nr 1-6/3331-1, SIM/25-
1422/-1K
nr 8-2/10177

Relvaseaduse muutmise seaduse eelnõu kooskõlastamine

Austatud minister

Siseministeerium on saatnud Justiits- ja Digiministeeriumile kooskõlastamiseks relvaseaduse (RelvS) muutmise seaduse eelnõu. Justiits- ja Digiministeerium kooskõlastab eelnõu järgmiste märkustega.

1. Siseministeeriumi koostatud ja kooskõlastusele esitatud seaduseelnõu sisaldab mitmeid põhimõttelist laadi muudatusi. Kuna Siseministeerium on algatanud samaaegselt kaks erinevat protsessi: kiireloomuline RelvS muutmise eelnõu ning tervikteksti väljatöötamiskavatsus (VTK), siis tekib mitme muudatuse puhul küsimus, kas on kohane lahendada neid nn kiireloomulise eelnõu raames või tuleks probleemi lahendusvariante kaaluda VTK-s (laiema mõju ja suuremate riskidega seonduv). Toome järgmised näited (kooskõlastuskirja punktid 2–5).
2. Seaduse kohaldamisala üldised muudatused ja seaduse sisemist normide omavahelist seost puudutav (nt „relva“ mõistesse „sõjarelv“ lisamine, „käitlemine“ ja „kasutamine“, „antiikrelvad“ jne). Seaduse üldist loogikat ja süsteemsust puudutavad muudatused tuleks kavandada „mittekiireloomulisena“. Vastasel korral võivad kiirustamise tagajärjel tekkida omakorda põhimõttelist laadi vead (nt eriseadustes olevad viited vms).
3. Riigikaitse märgendi muudatus – RelvS § 34 lg 1⁵ p 3 tunnistatakse kehtetuks. Muudatuse eesmärk on luua tänases keerulises julgeolekuolukorras võimalus anda suuremale isikute grupile piiratud käibega padrunisalved n-õ koju. Arvestada tuleb, et sellesisuline õigus on algselt kehtestatud ikkagi teatud eesmärgil: ainult teatud nõuetele vastavatel isikutel on õigus erandile. Eelnõus jääb ebaselgeks see osa muudatusest, millised riskid kaasnevad muudatuse tulemusel üldisele/avalikule turvalisusele ning kuidas neid on kavas maandada (järelevalvega seonduv). Näited Soome ja Šveitsi kohta on seletuskirjas head, kuid selgitama peaks muudatuse mõju eeskätt Eesti kontekstis.
4. Juriidilise isiku õigus anda jahiturismi (ja laskespordi) edendamise eesmärgil teise isiku (nt välismaalane) kasutusse kuni viieks ööpäevaks jahi- ja sporditulirelvi ja laskemoona. Tegelikku probleemi ei ole selgitustes avatud. Seletuskirjas viidatakse küllalisjahtide puhul üksnes sellele, et teatud põhjustel ei saa isikud oma relvi Eestisse tuua või ei ole relvi mõistlik kaasa tuua. Sporditulirelvi puudutav osa näib olevat selgitusest puudu. Kokkuvõttes ei ole võimalik hinnata, mis põhjusel selline erisus on põhjendatud ja kuidas kaasnevaid riske juriidiliste isikute puhul maandatakse (nt seletuskirjas on viidatud, et üksnes „võimalusel“ koostatakse üleandmis-vastuvõtmis akt, vt p 33 selgitust).

5. Alaealiste relvakäitlus/kasutus. Eelnõu sisaldab mitmeid põhimõttelisi sätteid alaealiste poolt relvade kasutamise/käitlemisega seonduvalt. Need küsimused ei ole eeldatavasti sedavõrd kiireloomulised, et neid ei saaks VTK õigusloomeprotsessi raames analüüsida ja tervikuna selle tagasiside pinnalt lahendada. Kui siin on küsimusi, mis vajavad tõesti kiiret lahendust, siis tuleks need eristada ja selle erisuse vajadus põhjendada.
6. **Eelnõu § 1 punkt 16 (relvaregister).** Paragrahvi 24 lõige 1 – palume sätet täiendada selliselt, et oleks arusaadav, et andmekogu kuulub riigi infosüsteemi.

*(1) Teenistus- ja tsiviilrelvade register on käesolevas seaduses sätestatud lubade ja Euroopa tulirelvapassi taotluste esitamiseks ja menetlemiseks, lubade ja passi väljastamiseks või sellest keeldumiseks, loa omajate, relvade ja laskemoona tüübiakninnituste, relvade, tulirelva oluliste osade ja tulirelva lisaseadmete, laskemoona ning nende omanike ja valdajate üle arvestuse pidamiseks asutatud **riigi infosüsteemi kuuluv** andmekogu.*

Palume kehtiva seaduse registri sätteid täiendada vastavalt isikuandmete ja avaliku teabe töötlemise ning andmekogude reguleerimise juhisele¹. Eelkõige palume täiendada lõiget 2, võttes arvesse asjaolu, et töödeldavate isikuandmete kategooriad tuleb sätestada seaduse tasandil. Hetkel kehtiva seaduse sõnastus on väga laialt tõlgendatav, nt ei ole piiritletud, milliseid isikuandmeid võib töödelda loa taotlemisel ja väljastamisel (p 1), samuti ei ole raame, milliseid loa omajate ja relvaomanike isikuandmeid (p 2) võib töödelda. Seaduses ei saa ette näha n-ö lahtist loetelu isikuandmete osas.

Paragrahvi 24 lõiget 10 palume täiendada järgmiselt:

*(10) Teenistus- ja tsiviilrelvade registri **kaasvastutavad** töötlejad on Politsei- ja Piirivalveamet ning Kaitsepolitseiamet. Volitatud töötleja määratakse registri põhimääruses.*

Paragrahvi 24 lõike 11 osas juhime tähelepanu, et kõnealune regulatsioon ei kujuta endast asutusesiseseks kasutamiseks (AK) tunnistamise alust avaliku teabe seaduse (AvTS) mõttes. Andmed ei muutu automaatselt AK märkega teabeks, vaid andmete puhul tuleb igakordselt hinnata, kas esineb mõni AK alus või on andmed avalikud. Selgitame, et teavet saab tunnistada asutusesiseseks kasutamiseks, kui esineb mõni AvTS § 35 lg 1 nimetatud asjaolu, muul juhul on tegemist avaliku teabega. Kõnealuse lõike puhul ei ole tegemist eriseadusest tuleneva juurdepääsupiirangu alusega ning säte tuleb kustutada, kohaldub üldine AvTS regulatsioon. Põhjalikuma selgitusega on võimalik tutvuda Teile meie ministeeriumi poolt 19.02.2025 saadetud kirjas nr 8-2/616.

Selgema õigusloome huvides soovitame andmekogu andmete säilitamistähtaaja (§ 35³) tuua andmekogu paragrahvi juurde.

7. **Eelnõu § 1 punkt 28 (§ 31 lg 8).** Palume eelnõu täpsustada, milliseid relvaomaniku ja relva kasutaja isikuandmeid akt sisaldama peaks. Või seadusega antud juhul kohustuslike andmete kategooriaid ette ei nähta ning osapooled saavad akti ise kokkuleppel sisustada. Kuna akti koostamine on vabatahtlik, siis palume selgitada, miks sisalduvate andmete loetelu on seaduse tasandil vaja välja tuua, samas ei ole see ka kohustusliku loeteluna. Kas säte võiks olla järgmine?

*(8) Juriidiline isik võib Eestis spordivõistlusel osalemiseks või jahipidamiseks anda teise isiku kasutusse kuni viieks ööpäevaks käesoleva seadusega kehtestatud korras registreeritud relva ning laskemoona tingimusel, et teisel isikul on seda liiki jahitulirelva või sporditulirelva kohta antud relvaluba. Kontrollimisel peab olema võimalik kohe tõendada relva ning laskemoona kasutusse andmist relvaomaniku poolt. **Juhul kui koostatakse üleandmise-vastuvõtmise akt, peab see sisaldama vähemalt relvaomaniku ja relva kasutaja isiku üldandmeid, relva ja relvaloa andmeid ning relva üleandmise ja vastuvõtmise aega.***

¹ [Juhis eelnõude koostamiseks.pdf](#)

8. Eelnõu § 1 punkt 50 (§ 66 lg 7 p 5). Antud juhul sõnastuse puhul „andmed laskmise eest vastutava isiku kohta“ on tegemist n-ö lahtise isikuandmete loeteluga. Palume täiendada eelnõu ja täpsustada, milliseid andmeid peab teade sisaldama laskmise eest vastutava isiku kohta.
9. Eelnõuga lisatakse kaks teatamiskohustusega tegevusala. Loakohustusega tegevusalasid ei vähendata. Majandustegevuse registri andmetel on hetkel relvaohutuse valdkonnas 118 kehtivat tegevusluba 113 isikul (äriühingud, MTÜ-d). Seletuskirja punktis 6.5. pole avatud, et mitmele isikule kaasneb peale seaduse jõustumist halduskoormuse tõus – majandustegevuse teate esitamise kohustus ja see, millised kulud sellega kaasnevad teatamiskohustusega isikutele. Seletuskirja punktis 7.1. on põgusalt kajastatud relvaregistri arendusvajadusi, kuid pole välja toodud summasid ega nende finantseerimise allikaid. Kuna lisandub teatamiskohustus kahel tegevusalal, siis on eeldatavasti vaja mingil määral teha muudatusi ka majandustegevuse registris. Ka kolmandale isikule kaasnevad kulud tuleb seletuskirjas välja tuua.
10. RelvS muutmise seaduse eelnõu sisaldab mitmeid muudatusi, millel on otsene või kaudne mõju relva- ja laskemoonaturu konkurentsiolekordadele. Konkurentsioiguslikust vaatenurgast on olulisimad kaks valdkonda: laskemoona lubatud varude suurendamine ning tulirelva lisaseadmete registreerimiskohustuse kehtestamine. Alljärgnevalt on esitatud nende muudatuste positiivsed ja negatiivsed konkurentsimõjud (kooskõlastuskirja punktid 11 ja 12).

Laskemoona lubatud koguste tõstmisel on mitmeid konkurentsioiguslikult positiivseid mõjusid. Esiteks aitab suuremate varude hoidmise võimalus stabiliseerida turgu kriisiolekordades, näiteks relvakonflikti või tarneahela katkemise korral, kuna tarbijatel on võimalik varuda laskemoona juba rahuajal. See vähendab järskude nõudluse kõikumiste riski ning aitab tagada ühtlasema turudünaamika. Teiseks võimaldab muudatus tarbijatel soetada korraga suuremaid koguseid, mis võib soodustada hinnakonkurentsi ja pakkuda paremaid ostutingimusi.

Samas kaasneb muudatusega ka mõningaid konkurentsioiguslikke riske. Suuremate koguste lubamine võib tugevdada suuremate müüjate positsiooni, kes suudavad pakkuda soodsamaid kogusepõhiseid hindu ning kellel on rohkem kapitali suuremate laovarude hoidmiseks. Praegusel juhul kahekordistatakse padrunit hulk, mida võib isikul omandis olla. Senise praktika järgi võib kuni 5000 padrunit olla aga muudatuse järel 10 000 padrunit. See võib omakorda tõsta turule sisenemise barjääri uutele või väiksematele ettevõtjatele, kellel ei pruugi olla võimalik konkureerida samas mahus. Lisaks suureneb järelevalve koormus, kuna suuremate laskemoonakoguste kontrollimine nõuab piirkonnapolitseinike täiendavat ressursi ja tööaega.

11. Lisaseadmete registreerimiskohustuse kehtestamisel on samuti mitmeid positiivseid konkurentsimõjusid. Registreerimine suurendab turu läbipaistvust ja vähendab halli või musta turu osakaalu, kuna kõik lisaseadmed peavad vastama ühtsetele nõuetele. See loob ausama konkurentsikeskkonna õiguspärasele ettevõtjatele ning vähendab vaidlusi ja tõlgendamisprobleeme halduspraktikas.

Negatiivse mõjuna võib registreerimiskohustus suurendada ettevõtjate kulusid, kuna tüübikinnituse ja registreerimisega seotud kulud võivad kajastuda toodete lõpphinnas. See võib eriti mõjutada väiksemaid ettevõtjaid, kellel on keerulisem täita tehnilisi ja dokumenteerimisnõudeid. Samuti võib menetluse ajamahukus aeglustada innovatsiooni ja uute toodete turule jõudmist, mis võib vähendada konkurentsi tehnoloogilise arengu ja kvaliteedi osas.

12. Esitatud eelnõule ei eelnenud VTK-d. Eelnõu seletuskirja autorid põhjendavad, et seda ei peetud vajalikuks, kuna kiireloomulise menetlusvajaduse tingisid Vabariigi Valitsuse tööprogrammist tulenevad ülesanded, osalt sh ka tulirelvadirektiivi ebakorrektna ülevõtmine (seletuskirja p 1.3.). Samas ei ole seletuskirjas ülevaatlikult näidatud, millised eelnõuga seotud muudatused on tingitud just nimetatud direktiivi ülevõtmisega seotud rikkumismenetlustest. Lisatud selgitustest ilmneb, et eelnõu ülejäänud muudatuste osas on tuginetud praktikas esile kerkinud probleemidele, mida olevat põhjalikult analüüsitud ning mille lahendused põhinevat

olemasolevatel andmetel. Lisaks on eelnõu seletuskirja koostajad pidanud vajalikuks märkida, et VTK tuleb koostada vaid juhul, kui see on sisuliselt vajalik, aitab selgitada eelnõu eesmärke või toetab teadlikku otsustamist. Juhime tähelepanu, et VTK koostamata jätmisel tuleb selgitada, kas ja kuidas on siiski järgitud VTK põhiprintsiipe ehk keda ja kuidas on eelnõu koostamisel kaasatud (nt kas ka neid, keda on praegu loetletud eelnõu seletuskirja p-s 10), kuidas on kaasatute arvamusi arvesse võetud ning kas ja kuidas veenduti, et just eelnõuga väljapakutud lahendused on sihtrühmadele vähim koormavad. Kokkuvõtvalt leiame, et hetkel toodud põhjendused ei anna piisavat alust VTK koostamata jätmiseks, mistõttu palume täiendada eelnõu seletuskirja, andes eelnõu terviklikuma sisulisema ülevaate eelnevalt tehtud tööst (kaasamisest, võimalikest muudest kaalutud lahendusvariantidest). See on oluline ka sellest vaatest, et eelnõu mõjuanalüüsis ei olnud tähelepanu pööratud muudatustega kaasneda võivatele mõningatele turvalisusriskidele ja ebasoovitavatele mõjudele nii üksikisikute kui ka ühiskonna vaatest. Selle lisamine analüüsi on oluline, kuna muudatused puudutavad tulirelvi või nende kasutamist. Teemaga seotud täpsemad tähelepanekud ja märkused oleme esitanud eelnõu seletuskirja vastavates osades.

- 13.** Palume arvestada ka käesoleva kirja lisades esitatud eelnõu ja seletuskirja failis jäljega tehtud normitehniliste märkustega ning märkustega eelnõu mõju kohta.

Vastavalt Vabariigi Valitsuse reglemendi § 6 lõikele 5 palume eelnõu esitada Justiits- ja Digiministeeriumile täiendavaks kooskõlastamiseks pärast praegusel kooskõlastamisel saadud arvamuste läbivaatamist ja vajaduse korral eelnõu parandamist, et enne eelnõu Vabariigi Valitsusele esitamist kontrollida selle vastavust hea õigusloome ja normitehnika eeskirjale.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liisa-Ly Pakosta
justiits- ja digiminister

Lisad:

1. Eelnõu fail Justiits- ja Digiministeeriumi märkustega
2. Seletuskirja fail Justiits- ja Digiministeeriumi märkustega

Markus Ühtigi 51914873
Markus.Yhtigi@justdigi.ee

Natalia Mäekivi
Kristel Niidas
Signe Reinsalu
Alar Teras
Joel Kook